

Soveltuvatko kyytöt terapiaeläimiksi?

Esitutkimus luonnetestimenetelmien kehittämiseksi

MTT:n ja Itä-Suomen yliopiston yhteistyöprojekti¹
Anni Tarkiainen, Itä-Suomen yliopisto, biotieteiden laitos / Kuopion kampus

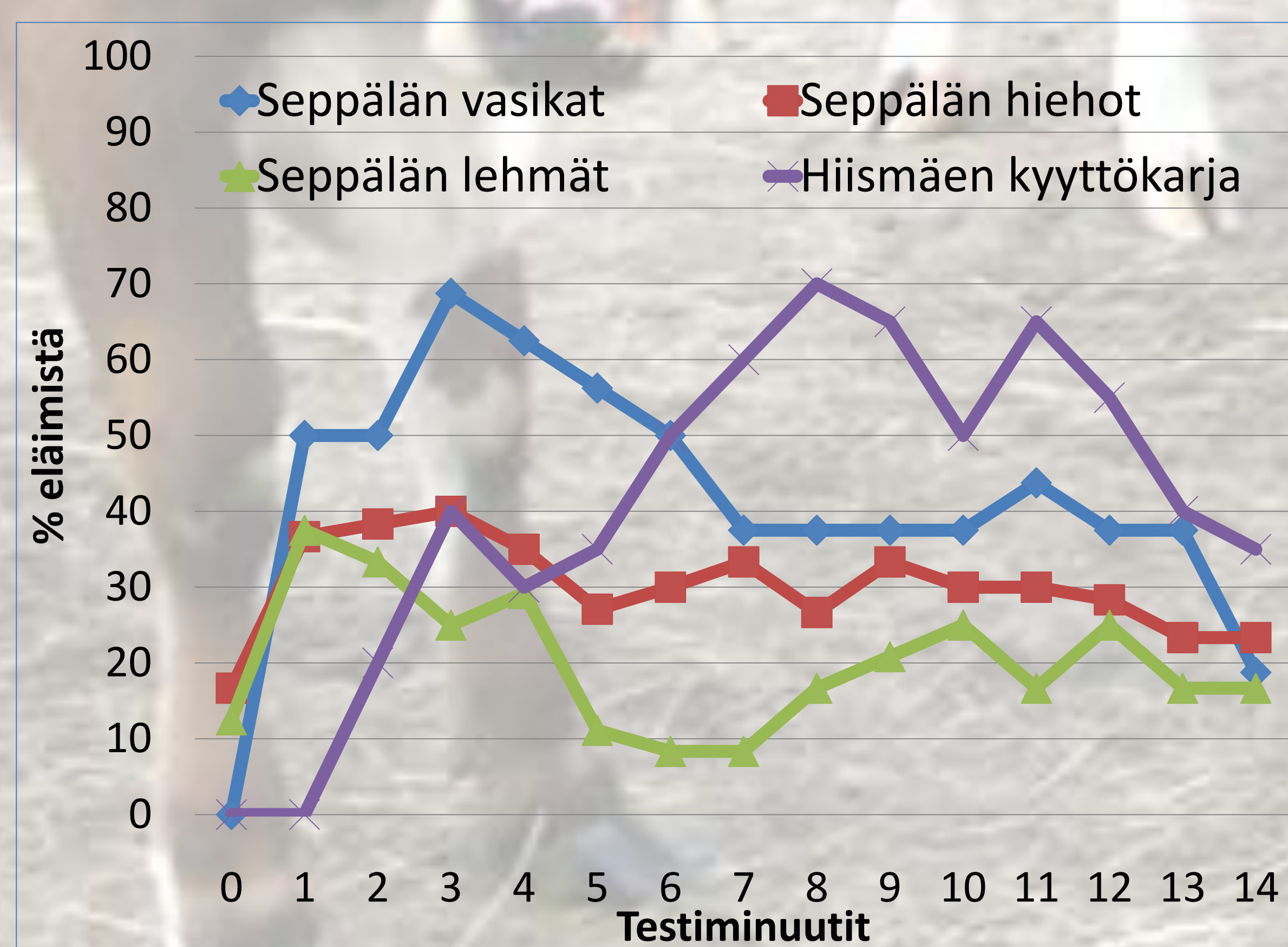
Itäsuomenkarjan eli kyyttöjen käyttö kasvatus- ja kuntoutuseläiminä (terapiaeläiminä) voi tuoda uusia keinoja geneettisesti arvokkaan, mutta harvalukuisen alkuperäisrotumme säilyttämiseen. Kyyttöjen soveltuvuutta terapiaeläimiksi selvitettiin tekemällä kyyttöille luonnetestejä. Saatujen tulosten mukaan kyytöt soveltuvat terapiaeläimiksi erittäin hyvin muun muassa uteliaisuutensa vuoksi, mutta lisätutkimukset ja luonnetestimenetelmien kehittäminen ovat tarpeen.

Luonnetestit

- Kajaanissa Seppälän koulutilalla (lypsylehmätila) 5.-20.7.2011: mainitut luonnetestit
- Juvalla Hiismäen tilalla (emolehmätila) 25.7.2011: osa mainituista luonnetesteistä
- Unit entry-, lähestymis-, luoksetulo-, käsittely- ja Novel object - testit ja eläinten käyttäytymisen tarkkailu ihmisen ollessa eläinten karsinassa tai laitumella
 - Novel object – testissä käytettiin lastenvaunuja (Kuvat 1 ja 2), joilla mallinnettiin esimerkiksi rollaattoria tai pyörätuolia
 - Unit entry-, luoksetulo- ja Y-sokkelo – testien sekä käyttäytymistarkkailujen tulokset raportoidaan myöhemmin

Kuva 1. Hiehojen Novel object ryhmä –testi Seppälässä.

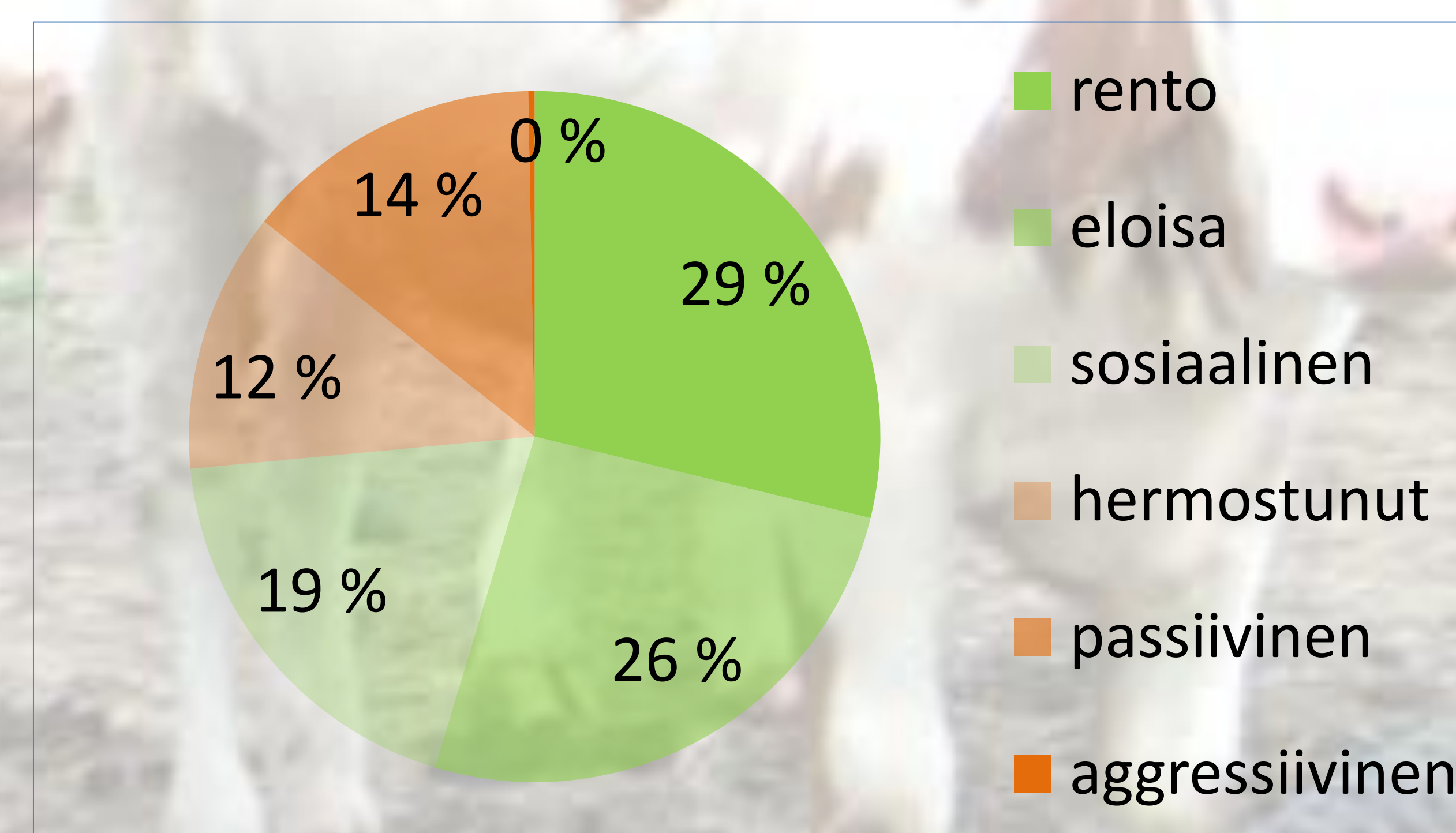

Kuva 2. Seppälässä ja Hiismäessä Novel object ryhmä –testissä lastenvaunujen ympärillä olleiden eläinten määrä testiminuuteittain.

Lähestymistestien mukaan Seppälän vasikat antavat ihmisen lähestyä ja koskettaa todennäköisemmin kuin lehmät (94 vs. 19 %:ssa lähestymisyrityksistä voitiin koskettaa eläintä).

Novel object – testissä lastenvaunut herättivät kiinnostusta kaikilla testikerroilla niin Seppälässä (Kuvat 1 ja 2) kuin Hiismäessä.

Käsittelytestien mukaan Seppälän kyyttöjen positiiviset luonteenpiirteet ovat voimakkaampia kuin negatiiviset luonteenpiirteet (Kuva 3). Saaduissa tuloksissa oli yksilöllisiä eroja. Aiemman käsittelyn määrällä ei ollut vaikutusta Seppälän kyyttöjen käsittelytestien tulokseen (Pearsonin korrelaatio, $p=0,498$).

Kuva 3. Seppälän lehmien, hiehojen ja vasikoiden käsittelytestien yhteenveto (testien keskiarvot). Vihreät osiot kuvaavat positiivisia ja punaiset negatiivisia luonteenpiirteitä.

Saatujen tulosten mukaan kyytöt soveltuvat terapiakäyttöön hyvin, koska ne ovat rohkeita ja uteliaita, mutta eivät aggressiivisia. Käytettäessä lastenvaunuja tai apuvälineitä (esim. rollaattorit ja pyörätuolit) turvallisuuteen on kiinnitettävä erityistä huomiota, koska eläinten innostuessa tutkiskelemaan uutta esinettä kontaktit saattavat muuttua rajuiksikin. Jatkossa on tarpeen kehittää luonnetestimenetelmiä ja verrata saatuja tuloksia toisiin kyyttökarjoihin sekä muihin suomenkarja- ja nautarotuihin. Siten voidaan arvioida, ovatko saadut tulokset kyyttöjen luonteenpiirteistä eläinten aiempien käsittelykokemusten vai geeniperimän (tai molempien) ansiota.

¹ Tutkimus on osa Suomen lehmä -brändi -hanketta, jonka rahoittajana on Suomen kulttuurirahasto. Tutkimusta ohjaavat ja valvovat FT Katriina Soini ja FT Juha Kantanen MTT:ltä sekä FT Jaakko Mononen ja FL Liisa Nurminen UEF:sta.